

ไทยศึกษา
สถาบันไทยศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ENITS

**การประชุมวิชาการระดับชาติ
วัฒนธรรมชาดกในสังคมไทย**

**เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในโอกาสทรงเจริญพระชนมพรรษา ๘๔ พรรษา
จัดโดย โครงการวิวัฒน์ไทยศึกษานานาชาติเพื่อการพัฒนาสังคมไทย (ENITS)**

สถาบันไทยศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โดยการสนับสนุนจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ร่วมกับ คณะมนุษยศาสตร์ และสถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ณ ห้องประชุมศาสตราจารย์ ดร. หม่อมหลวงต๋อย ชุมสาย

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

๓๐ มิถุนายน - ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๔

หลักการและเหตุผล

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นพระบรมชนกมหาราชผู้ทรงเป็น เอกอัครศาสนูปถัมภกและ พุทธมามกะ ผู้ทรงพระราชจริยาวัตรตรงดงาม ทรงพระกรุณาแก่อาณาประชาราษฎร์ดุจดั่งพระโพธิสัตว์ตามโบราณคติ ทั้งยังทรงพระปรีชาสามารถในเชิงการประพันธ์ ทรงพระราชนิพนธ์เรื่องพระมหาชนก โดยทรงดัดแปลงเรื่องมหาชนกชาดกอันมีที่มาจากพระไตรปิฎก เพื่อสื่อปรัชญาความคิดอันลึกซึ้งเกี่ยวกับการเพียรและการพัฒนาปัญญาแก่ประชานิกในแผ่นดิน อันเป็น "सार" ที่เหมาะสมอย่างยิ่งกับสังคมปัจจุบัน

ชาดกเป็นวรรณคดีพุทธศาสนาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในสังคมวัฒนธรรมไทย มีการสร้างสรรค์วรรณคดีชาดกขึ้นเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแต่งมหาเวสสันดรชาดก หรือมหาชาติสำนวนต่างๆ ทั้งเพื่อการอ่าน การสวด และการเทศน์ มีการแต่งปัญญาชาดกโดยมีคัมภีร์อรรถกถาชาดกเป็นต้นแบบ การแต่งกลอนสวดที่มีตัวละครเอกเป็นพระโพธิสัตว์ การนำชาดกมาสร้างสรรค์เป็นบทละครเพื่อนำไปแสดง ไปจนกระทั่งการนำชาดกมาแต่งเป็นนิทานสำหรับเด็กหรือเป็นการ์ตูนอนิเมชัน เป็นต้น นอกจากนี้ ชาดกยังได้รับการถ่ายทอดผ่านศิลปะแขนงต่างๆ เช่น จิตรกรรมฝาผนังตามวัด วาอาราม เป็นที่มาของประเพณีไทยที่สำคัญ ได้แก่ การเทศน์มหาชาติ อันเป็นประเพณีประจำท้องถิ่นทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทย ทั้งยังมีการนำชาดกมาเผยแพร่ผ่านสื่อต่างๆ อย่างกว้างขวางแพร่หลาย กลายเป็น "วัฒนธรรมชาดก" ซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อสังคมพุทธศาสนาไทย

ในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ ๘๔ พรรษา ในปีพุทธศักราช ๒๕๕๔ โครงการวิวัฒน์ไทยศึกษานานาชาติเพื่อการพัฒนาสังคมไทย (ENITS) สถาบันไทยศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร่วมกับ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จึงเห็นสมควรจัดการประชุมวิชาการระดับชาติเรื่อง "วัฒนธรรมชาดกในสังคมไทย" เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และเพื่อเปิดโอกาสให้นักวิชาการจากสาขาวิชาต่างๆ มาแลกเปลี่ยนความรู้ และสร้างเครือข่าย อันจะเป็นประโยชน์แก่การสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมชาดกในสังคมไทยต่อไป

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ ๘๔ พรรษาในปี พุทธศักราช ๒๕๕๔
๒. เพื่อเปิดโอกาสให้นักวิชาการจากสาขาวิชาต่าง ๆ มาแลกเปลี่ยนความรู้ และสร้างเครือข่ายอันจะเป็นประโยชน์แก่การสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมชาดกในสังคมไทย

ลักษณะของโครงการ

จัดการประชุมวิชาการ ๒ วัน ในวันพฤหัสบดีที่ ๓๐ มิถุนายน – ศุกร์ที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๔ (ไม่เก็บค่าลงทะเบียน)

ผู้เข้าร่วมโครงการ นักวิชาการและนักศึกษาประมาณ ๒๐๐ คน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ได้เผยแพร่และส่งเสริมผลงานวิจัยด้านวัฒนธรรมชาดก
๒. สร้างเครือข่ายนักวิชาการในด้านไทย-ไทศึกษาและพุทธศาสนศึกษา

กระบวนการผลักดันผลงานดังกล่าวออกสู่การใช้ประโยชน์

นำภาพบันทึกและเอกสารจากการประชุมเผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต

ไทยศึกษา
สถาบันไทยศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ENITS

กำหนดการประชุมวิชาการระดับชาติ

วัฒนธรรมชาตกในสังคมไทย

เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในวโรกาสทรงเจริญพระชนมพรรษา ๘๔ พรรษา

จัดโดย โครงการวิวัฒน์ไทยศึกษานานาชาติเพื่อการพัฒนาสังคมไทย (ENITS)

สถาบันไทยศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โดยการสนับสนุนจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ร่วมกับ คณะมนุษยศาสตร์ และสถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ณ ห้องประชุมศาสตราจารย์ ดร. หม่อมหลวงต๋อย ชุ่มสาย

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

๓๐ มิถุนายน – ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๔

วันพฤหัสบดีที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๔

๐๘.๐๐ – ๐๙.๐๐ ลงทะเบียน

๐๙.๐๐ – ๑๐.๑๕ พิธีเปิด

ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ กล่าวต้อนรับ

ผู้อำนวยการสถาบันไทยศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กล่าวรายงาน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กล่าวเปิดการประชุม

บรรยายนำหัวข้อ **พินิจเชียงใหม่ปณาสชาตก(ปัญญาสชาตกฉบับอักษรพม่า)**

ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.ประคอง นิยมานเหมินทร์

๑๐.๑๕ – ๑๐.๓๐ พักรับประทานอาหารว่าง

๑๐.๓๐ – ๑๑.๔๕ บรรยายนำหัวข้อ **Jataka Culture: Definitions and Question**

Dr. Peter Skilling

หัวหน้ากลุ่มพุทธศาสนศึกษา สำนักฝรั่งเศสแห่งปลายบูรพทิศ

๑๑.๔๕ – ๑๓.๐๐ พักรับประทานอาหารกลางวัน

๑๓.๐๐ – ๑๔.๑๕ เสนอบทความ

พระมหากษัตริย์ในอุดมคติ: ศึกษาจากอรรถกถาชาตกและปัญญาสชาตก

รองศาสตราจารย์ ดร.สุภาณี พัดทอง

ภาควิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

นิทานชาดกที่คนไทยไม่รู้จัก

อาจารย์ ดร.อนันต์ เหล่าเลิศวรกุล

ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ดำเนินรายการ รองศาสตราจารย์ ดร.สมพงษ์ วิทย์ศักดิ์พันธุ์

สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

๑๔.๑๕ – ๑๔.๔๕

พักรับประทานอาหารว่าง

๑๔.๔๕ – ๑๖.๐๐

เสนอบทความ

นาฏยลีลาาร่วมสมัย “พระมหาชนก”: การสืบทอดและการสร้างสรรค์ในบริบทสังคมไทย

อาจารย์ ดร.สุภัค มหาวรรการ

ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

วัฒนธรรมการสืบทอดแนวคิดพุทธศาสนาเรื่องทุกข์: จากปัญญาสชาดกสู่บทละครนอกในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

อาจารย์ ดร.พัชรินทร์ บุรณะกร

สาขาวิชาภาษาไทยและวัฒนธรรมไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัย

หัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ผู้ดำเนินรายการ รองศาสตราจารย์ ดร.สมพงษ์ วิทย์ศักดิ์พันธุ์

สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

วันศุกร์ที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๔

๐๘.๐๐ – ๐๙.๐๐

ลงทะเบียน

๐๙.๐๐ – ๑๐.๑๕

เสนอบทความ

The Silent Prince: จากมหานิบาตสู่มหาอุปรากร

อาจารย์ ดร. อาทิตย์ ชีรวณิชย์กุล

ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การตีความชาดกในคัมภีร์หลังพระไตรปิฎก

อาจารย์ ดร.พิสิทธิ์ กอบบุญ

สาขาวิชาภาษาและวรรณคดีตะวันออก คณะศิลปศาสตร์

มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

ก่อกำเนิด: ความสัมพันธ์กับอรรถกถาชาดก ปัญญาสชาดก และชาดกในคัมภีร์มหาวัสสุ

สายป่าน ปุริวรรณชนะ

นิสิตปริญญาเอก ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย

ผู้ดำเนินรายการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ฤทธิรงค์ จิวากานนท์

รองผู้อำนวยการฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ สถาบันไทยศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๑๐.๑๕ – ๑๐.๓๐

พักรับประทานอาหารว่าง

๑๐:๓๐ – ๑๑:๔๕

เสนาอบทความ

ธรรมคำว : กลวิธีการเล่านิทานชาดกในล้านนา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิโรจน์ อินทนนท์

สาขาวิชาปรัชญาและศาสนา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

**“แห่ตาซุกก”: พลวัตและการดำรงอยู่ของความหมายตัวละครชาดกในประเพณีพื้นบ้าน
ไทยร่วมสมัย**

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปฐม หงษ์สุวรรณ

ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

**การถ่ายทอดวรรณคดีชาดกผ่านเพลงพื้นบ้านภาคกลาง: กลวิธีการถ่ายทอดและความ
แพร่หลายในสังคมไทย**

อาจารย์ ดร.อภิรักษ์ณ เกษมผลกุล

สาขาวิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ผู้ดำเนินรายการ รองศาสตราจารย์ทรงศักดิ์ ปรางค์วัฒนากุล

สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

๑๑.๔๕ – ๑๓.๐๐

พักรับประทานอาหารกลางวัน

๑๓.๐๐ – ๑๔.๑๕

เสนาอบทความ

ความสัมพันธ์ระหว่างชาดกกับวรรณกรรมการทำนายในวัฒนธรรมล้านนา

อาจารย์เชิดชาติ หิรัญโร

สาขาวิชาภาษาไทย สำนักวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

อลินจิตต์คำฉันท: จากชาดกสู่วรรณคดีนิทานร้อยกรอง

อาจารย์วัฒน์ รัตน์โกคา

สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ ดร. เปรม สอนสมุทร ผู้ดำเนินรายการ

รองผู้อำนวยการฝ่ายวิจัย สถาบันไทยศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๑๔.๑๕ – ๑๔.๔๕

พักรับประทานอาหารว่าง

๑๔.๔๕ – ๑๖.๐๐

เสวนาโต๊ะกลม

ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมชาดกในสังคมไทย – ไท

ศาสตราจารย์ ดร. ศิราพร ณ ถลาง

ผู้อำนวยการศูนย์ไทยศึกษา คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์สุกัญญา สุจฉายา

ผู้อำนวยการศูนย์คดีชน คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๑๖.๐๐ – ๑๖.๑๕

ปิดการประชุม

ผู้อำนวยการสถาบันไทยศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย